

OPINIÓ

EDITORIAL

UNA RECUPERACIÓ LENTA I FRÀGIL

Som a les portes d'una tardor que no ens portarà gaires alegries. Aquells indicadors que llegíem els darrers mesos que explicaven que l'economia catalana havia començat la recuperació ara apunten que la millora serà molt lenta. Caminem, doncs, cap a una tardor de letargia econòmica. La vaga general del 29-S convocada pels sindicats contra la reforma laboral i el relleu a la cartera de Treball i Immigració tampoc no ajuden gaire a crear un clima favorable a la recuperació.

El principal problema és el fort endeutament existent, tant en l'àmbit de l'administració com de l'empresa, o en les mateixes famílies. El consens dels experts reclama que és urgent eixugar el fort endeutament i que seria molt aconsellable no tornar a l'alegria desmesurada del crèdit. L'apujada de l'IVA tampoc ha estat una bona notícia de cara a reactivar el consum. La bona notícia, per altra banda, és que una part del món empresarial s'ha retrobat amb els beneficis, un aspecte clau per generar futures inversions en l'activitat productiva.

A més a més, tampoc acompanyen les previsions que fan els organismes internacionals. A tall d'exemple, la Comissió Europea espera que l'Estat espanyol tanqui el 2010 encara en recessió, amb una caiguda del producte interior brut (PIB) d'un 0,3%, una xifra ben allunyada de la d'Alemanya, que preveu tancar l'any amb un 3,4%, i la mitjana de la zona euro, amb un 1,7%.

Caldrà veure la repercussió de la vaga general del 29-S i si la reforma laboral aprovada recentment serveix per estimular la creació d'ocupació i la reducció de l'atur, el doble amb diferència de la mitjana europea. Aquest és, precisament, un dels principals problemes de la situació econòmica catalana i espanyola.

LA UNIVERSITAT I EL FINANÇAMENT

Per tenir una economia competitiva en què prevalguin l'excel·lència i la qualitat dels productes i serveis que produeixen les empreses, cal persones ben formades amb un nivell d'estudis adequat a les necessitats que demana la societat. Per arribar al punt més idoni de coneixement i talent, la universitat hi té un paper no només inqüestionable, sinó determinant.

Però els alumnes que formen part de qualsevol de les facultats triades han de tenir un bon programa, els millors professors, instal·lacions modernes i altres aspectes bàsics perquè l'estudiant en surti ben preparat. El problema rau quan les universitats no reben els recursos econòmics necessaris per tirar endavant els seus plans d'estudi. Aleshores, és difícil entrar en les darreres novetats de recerca o sortir reforçats un cop acabi la crisi econòmica que plana, bàsicament, a l'Estat espanyol.

Segons el càlcul de les mateixes universitats, la Generalitat té pendent de transferir uns 245 milions d'euros d'acord amb el Pla de Finançament per la Millora de les Universitats Públiques Catalanes del 2006, un pla que va ser rebut amb molt entusiasme pel sector. Malgrat la crisi existent, cal avançar en el diàleg de les parts amb la finalitat que en el futur les empreses catalanes que s'alimentaran de treballadors provinents dels campus catalans puguin competir amb les empreses dels països europeus més avançades en els respectius sectors.

L'ECONÒMIC

EDITORIA: TALLER D'INICIATIVES EDITORIALS, SL. Director: Ramon Roca. Sotsdirectors: Francesc Muñoz i Joan Poyano. Redactors: Jordi Garriga, Andreu Mas, Anna Pinter, Berta Roig. Disseny i maquetació: Miguel Fontela. Correcció lingüística: Quim Puigverd. Fotografia: Andreu Puig. Direcció comercial: Cristina Taulats. Gerència: Ricard Forcat. Dipòsit legal: GI-653-2010 C/ Tàpies, 2. 08001. Barcelona. Telèfon 93 227 66 21 redaccio@leconomic.cat

La tardor econòmica

FERRAN

BRUNET

Professor d'economia europea

Universitat de Barcelona

A i las, qui coneixerà la dinàmica econòmica d'aquesta tardor! Nogensmenys, el consens és ampli: el darrer trimestre d'enguany pot ser ben dolent. Avesats a la projecció, l'FMI, l'OCDE i gairebé tothom coincideix que les mesures d'estímul monetari i fiscal s'hauran d'acompanyar de reformes institucionals de les estructures econòmiques. Mentrestant, avui m'aixeco, demà caic.

Les previsions econòmiques dels països desenvolupats per al darrer trimestre de 2010 es disposen el més sovint en tres escenaris:

a) Baix (entre -2 i -10 %): no són probables caigudes com les de 2008 i 2009, superiors al 10% en molts indicadors.

b) Mitjà (entre -2 i +2 %): és probable que alguns indicadors mantinguin la minsa revifalla del primer semestre 2010, malgrat que bastants altres han de seguir caient (ocupació, preu de l'habitatge) tot ajustant les bombolles de precisió.

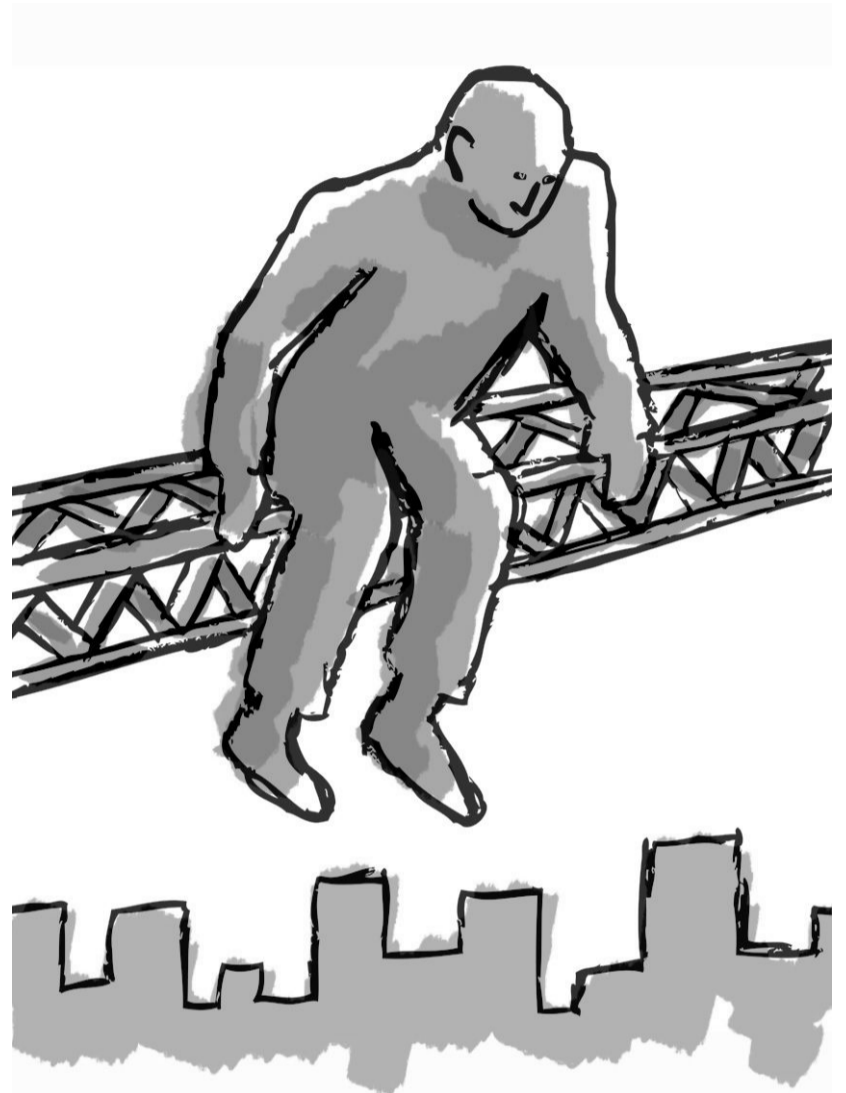
c) Alt (entre +2 i +4 %): no són probables creixements per sobre del 2%, que rescabessin els nivells de precisió. Ara qualsevol creixement és important.

L'escenari mitjà és, doncs, el més versemblant. La reviscolada, però, no seria pas la mateixa per a tots: Alemanya, Holanda, Àustria i els països nòrdics, potser França, serien a l'escenari mitjà i alguns d'ells podrien tendir a l'escenari alt. Mentre que els països *unruly* o discòls, com ara es classifica Espanya, que han fet (i fan?) allò que els hi peta, normalment el contrari d'allò que han fet els millors, podrien romandre una temporada llarga a l'escenari més baix.

La gran recessió és el terme encunyat per als temps econòmics que corren. Quan duraran? Ja es pensa en una recessió a la japonesa. I aquest cel encapotat podria trencar:

- A curt termini, una tempesta del deute és a la vista, tant de bo no sigui per a aquesta tardor. El deute públic, i més el deute privat de bancs, empreses i famílies en els països mediterranis de la Unió Europea i -ull- al Regne Unit i als Estats Units, ha assolit ja fa temps nivells de risc que fàcilment poden esdevenir no sostenibles. Dis-sortadament, en l'aire del temps d'ara sovintegen les espurnes i els bombers piròmans.

- A mitjà termini, no s'albira com es sostindrà el dèficit de competitivitat de les economies europees i americana: els *global imbalances* (els Estats Units tenen *twin* dèficits, públic i co-

Raül López

L'escenari mitjà és, doncs, el més versemblant si s'analitza la previsió econòmica. La reviscolada, però, no seria pas la mateixa per a tots: Alemanya, Holanda, Àustria i els països nòrdics, potser França, serien a l'escenari mitjà i alguns d'ells podrien tendir a l'escenari alt

mercial, així com sobreconsum i infra-inversió; la Xina té superàvits comercial i del deute americà, així com infraconsum i sobreinversió, i els *euroimbalances* (els grans dèficits i els grans superàvits, respectivament, d'Espanya i altres i d'Alemanya i altres) no els adreça ni la millor governança. Europa i Amèrica tenen, per tant, uns reptes ben essencials: treball, creixement, productivitat, en-

velliment i sostenibilitat de l'estat del benestar. Què hi farem? Mentre es pugui, fugir d'estudi.

Vet ací, doncs, les limitacions conjuntural i estructural que malmeten la recuperació a Europa. En el cas d'Espanya, quatre elements no petits llasten encara més la reanimació i ennegreixen l'horitzó:

a) la productivitat no s'enlaira i la competitivitat s'esfondra: el 2005 en les anàlisis del Fòrum Econòmic Mundial érem en el lloc 23, el 2008 en el lloc 33, i ara mateix som en el lloc 42.

b) el preu de l'habitatge segueix en els núvols, i les transaccions i l'obra nova no s'animen.

c) la capacitat, si volem la voluntat de reformar l'economia, àdhuc la comprensió de la seva necessitat, són molt migrades. Ha estat palès en la "reforma" laboral. Això sí, en qualitat del mercat de treball Espanya és en el lloc 115!

d) la inestabilitat política: de quina manera s'arribarà a les eleccions del 2012? Pitjor: què li deixaran fer a qui les guanyi?

En un món global, la qualitat de les institucions és la clau de l'economia i per tant del benestar de la gent. Com a la primavera, tal volta en aquesta tardor hom torni a xisclar "Sell Spain".